

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เป็นต้นกำเนิดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาทั้งโครงสร้างระบบบริหารทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ และการสอนมากมายหลายเรื่อง ตลอดจนการส่งเสริมให้เอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้นดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มาตราที่ 45 ที่ให้สถานศึกษาเอกชน จัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดและสอดคล้องกับนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. (2540-2544) ที่ต้องการให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้นและลดบทบาทการจัดการศึกษาของรัฐให้น้อยลงด้วย พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบให้เอื้อต่อการส่งเสริมการลงทุนการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 19)

นับจากอดีตจนถึงปัจจุบันเอกชนมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาของชาติตลอดมา ซึ่งรัฐบาลเองก็ตระหนักดี จึงมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเอกชนในรูปแบบต่างๆ มาตลอดโดยเฉพาะการให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชนเป็นเงินรายหัวนักเรียนดังเป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนเอกชนสามารถพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และมาตรฐานการศึกษาให้ดีขึ้น(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน,2537: คำนำ)

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนประเภทหนึ่งตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนที่ได้บัญญัติโรงเรียนเอกชนออกเป็น 4 ประเภทคือ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา โรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบ โรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาและโรงเรียนเอกชนประเภทนโยบายพิเศษ ซึ่งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามถูกจัดอยู่ในโรงเรียนเอกชนสังกัดกองโรงเรียนนโยบายพิเศษตามมาตรา 15 (1) และมาตร 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนซึ่งแปรสภาพมาจากโรงเรียน “ปอเนาะ” (สถานที่ทำการสอนศาสนาโดยโต๊ะครู) ซึ่งในปัจจุบันได้จัดการเรียนการสอนแบบชั้นเรียนทั้งวิทยาศาสตร์และสามัญ ผู้บริหารโรงเรียนได้แก่ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการและครูใหญ่

ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานให้สอดคล้องกับภารกิจ โครงสร้างและอัตรากำลังของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา โครงสร้างการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงประกอบด้วยงาน 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เมื่อพิจารณาทั้ง 4 ด้านแล้ว งานวิชาการเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดของโรงเรียน ส่วนงานอื่นนั้นเป็นงานส่งเสริมงานวิชาการที่จะทำให้การศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น ซึ่งปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2543 : 1) ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐาน และคุณภาพของการศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา การจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา

กิติมา ปรีดีติติก (2532 : 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวางและมีความสำคัญมากต่อหน่วยงานทางการศึกษาหรือโรงเรียนซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจของโรงเรียน การบริหารงานทุกด้านของโรงเรียนก็เพื่อตอบสนองความสำเร็จของผลงานด้านวิชาการหรือการเรียนการสอนทั้งสิ้น จุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม มีคุณสมบัติที่ต้องการ ดังนั้น งานวิชาการจึงมิได้อยู่ที่นักเรียนอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่งานวิชาการเป็นงานที่รับผิดชอบต่อคุณภาพของพลเมืองและความมั่นคงของประเทศชาติ การที่โรงเรียนจะทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญต่องานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้ทรัพยากรมนุษย์ได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางการบริหารการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเน้นการกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อสนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นให้ได้มากที่สุดเพราะการศึกษาภายใต้รูปแบบเดิมยังมีข้อบกพร่องอยู่มาก ชีระ รุญเจริญ (2546 : 53) กล่าวว่าถึงแม้ว่าการศึกษาจะได้รับการพัฒนาและปรับปรุงมาตลอดแต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาหลายประการ กล่าวคือ

- 1) คุณภาพการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจที่พอจะสู้กับประเทศอื่นในเวทีโลกได้

2) การบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษายังรวมศูนย์อำนาจไว้ส่วนกลาง กอปร
ทั้งขาดเอกภาพ ทั้งด้านนโยบายและมาตรฐาน

3) การขาดประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพการศึกษา

4) การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน

5) การขาดการพัฒนา นโยบายอย่างต่อเนื่อง

6) การขาดการเชื่อมโยงกับองค์กรท้องถิ่นและเอกชน

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีมากในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมี
ประชากรรวมทั้งสิ้น 1,420,856 คน และประชากรส่วนใหญ่อ้อยละ 80.2 นับถือศาสนาอิสลาม
ดังนั้น ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของประชากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึง
แตกต่างไปจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทย โดยมีลักษณะคล้ายคลึงกับขนบธรรมเนียม
ของประเทศมาเลเซีย และพุดภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวันในกลุ่มคนเชื้อสายมลายู
ในปัจจุบันภาษามลายูนั้นเขียนกันใน 2 รูปแบบ ในประเทศไทยใช้อักษรยาวี แต่ในประเทศ
มาเลเซียใช้อักษรรูมี (ตัวภาษาอังกฤษ) ชาวไทยมุสลิมมีความรู้สึกที่ ภาษาเป็นมรดกที่สำคัญ
ของชุมชนมุสลิม ดังนั้น จึงพยายามที่จะรักษาภาษามลายูไว้ ทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน
การดำรงชีวิตของประชากรส่วนใหญ่ในแถบนี้จะมีผูกพันผสมผสานกัน ระหว่างขนบธรรมเนียม
ประเพณีท้องถิ่นกับหลักธรรมและข้อบังคับของศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตและความ
เป็นอยู่ให้แตกต่างไปจากมาตรฐานส่วนใหญ่ของประเทศ (สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม, 2546 : 15-16)

คุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน
ปัจจุบันยังไม่ดีนัก ด้วยปัญหาที่เกิดจากโรงเรียนเองรวมถึงอุปสรรคที่โรงเรียนได้รับจากสังคม
ภายนอก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินเรื่อง
การให้เงินอุดหนุนรายหัวแก่นักเรียนโรงเรียนเอกชนการกุศลและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามของมัสยิดหรือมูลนิธิ ผลการประเมินพบว่า คุณภาพการบริหารและการจัดการของ
โรงเรียนอยู่ในระดับพอใช้แต่ยังมีบางสิ่งที่จะต้องได้รับการปรับปรุงให้มีคุณภาพดีขึ้น ได้แก่ สัมฤทธิ์
ผลทางการเรียนของนักเรียน ความพร้อมทางการจัดการเรียนการสอน ความพร้อมของห้อง
ประกอบต่างๆ ความเพียงพอของอุปกรณ์การเรียนการสอน สภาพและภาระหน้าที่ของครูในเรื่อง
อัตราส่วนครูต่อนักเรียน จำนวนนักเรียนต่อห้อง การสอนไม่ตรงตามสาขาวิชา ครูบางส่วน
ได้รับเงินเดือนไม่ตรงตามวุฒิ รวมถึงการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างไม่คุ้มค่า

นาวาจารย์ ปานากาเซ็ง (2544 : 252-259) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในมาตรา 15 (1) และมาตรา 15 (2) ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาสโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับควรปรับปรุงโดยเร่งด่วนถึงพอใช้ในทุกปัจจัยคุณภาพ และพบว่าปัญหาที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดภาคใต้ประสบอยู่มากในขณะนี้คือ การไม่ปฏิบัติตามปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ปัญหาการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับปรัชญา/เป้าหมายของโรงเรียน ความต้องการของนักเรียนและชุมชน นักเรียนบางส่วนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนและเตรียมการสอนไม่ครบทุกรายวิชา นักเรียนได้เรียนรู้จากการค้นคว้าและการปฏิบัติจริงเพียงบางส่วน การนิเทศภายในยังไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง การจัดบริการแนะแนวยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน การจัดกิจกรรมชมรมหรือชุมนุมไม่เพียงพอกับความสนใจและปริมาณนักเรียน มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพียงเล็กน้อยซึ่งนักเรียน ไม่อาจเข้าร่วมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจได้

ขณะที่เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ตั้งอยู่ ก็ยังเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความเจริญของพื้นที่ทุกๆด้าน รุ่ง แก้วแดง (2548 : 135-136) ได้กล่าวว่่านับตั้งแต่เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รุนแรงขึ้นมาอีกครั้งจวบจนปัจจุบัน โดยมีจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ครั้งใหม่จากเหตุการณ์ปล้นปืนจากกองพันพัฒนาที่ 4 อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส จำนวนกว่า 400 กระบอก หลังจากเหตุการณ์นั้นความไม่สงบก็ยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มีการลอบยิงลอบทำร้ายทุกวิถี มีการใช้อาวุธนาซุนิดทั้งมีด ปืนระเบิด ในการเช่นฆ่าประชาชนผู้บริสุทธิ์และเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งคนไทยพุทธและไทยมุสลิม นับจนถึงปัจจุบันมีผู้บาดเจ็บและล้มตายจำนวนมากกว่า 1,000 คน ตลอดจนได้สร้างความเสียหายให้แก่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้คิดเป็นมูลค่ามหาศาล และเมื่อประมวลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ 28 เมษายน 2547 จะพบว่าผู้ก่อเหตุความไม่สงบส่วนหนึ่งเป็นเยาวชนมาจากโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนตาดีกา และปอเนาะ จึงทำให้เกิดคำถามและข้อสงสัยขึ้นมากมายต่อการจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งต่อจากนี้เรื่องของการปฏิรูปการเรียนรู้จะต้องเป็นเรื่องสำคัญที่ถูกกล่าวถึงอีกครั้ง เนื่องจากเป็นที่รู้ดีว่า การเรียนการสอนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันเกือบทุกวิชาใช้การท่องจำอย่างเดียว ไม่เน้นการเรียนรู้โดยการวิจัยหรือการตั้งคำถาม ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับ

จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดให้เด็กทุกคนได้เรียนรู้โดยกระบวนการวิจัย ยกเว้นวิชา อัลกุรอาน เพื่อให้เด็กได้รู้จักและคุ้นเคยกับการตั้งคำถาม เพื่อที่ว่าหากมีคณาจารย์หรือสอนแบบผิดๆ ผู้เรียนจะได้ตั้งคำถามและหาคำตอบ รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา มากกว่าที่จะจำและปฏิบัติตามอย่างไม่เข้าใจ เหมือนที่ผ่านมา นอกจากนี้แล้ว รุ่ง แก้วแดง (2548 : 184) ยังได้เสนอแนะต่อไปอีกว่า ต่อจากนี้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องหันมาดูแลและช่วยกันพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทและความสำคัญมากต่อการสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งควรจะต้องดำเนินการดังนี้

1. ส่งเสริมให้เข้าสู่มาตรฐานทั้งด้านหลักสูตร ผู้บริหาร ครูผู้สอน การนิเทศติดตามและการประเมินผล ตามมาตรา 15(1) และมาตรา 15(2) ของพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525

2. สนับสนุนให้ผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถในภาษาอาหรับไปเรียนต่อต่างประเทศในสาขาวิชาต่างๆให้มากขึ้น เพื่อนำความรู้กลับมาพัฒนาท้องถิ่น ไม่ใช่ไปเรียนสาขาศาสนาเพียงด้านเดียว

3. ให้การอุดหนุนโดยให้ครูสอนศาสนาได้รับสิทธิประโยชน์ทัดเทียมกับครูวิชาสามัญ

4. ปรับปรุงชื่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งอาจสื่อความหมายคลาดเคลื่อนเป็นโรงเรียนเอกชนอิสลาม โดยให้ประธานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไปหารือร่วมกัน ทั้งนี้ให้คำนึงถึงข้อกฎหมายด้วยว่าชัดหรือไม่

5. เร่งพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ

6. สนับสนุนให้มีการนิเทศติดตามผลอย่างใกล้ชิด

7. บูรณาการหลักสูตรสามัญและศาสนาเข้าด้วยกัน

จากปัญหาเรื่องคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีความเห็นว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจจำเป็นต้องมีแนวทางที่แตกต่างไปจากโรงเรียนส่วนใหญ่ของประเทศ เนื่องด้วยบริบทของสังคมที่แตกต่างจากมาตรฐานส่วนใหญ่ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวัฒนธรรม ภาษา ตลอดจนขนบธรรมเนียมและประเพณีท้องถิ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษานโยบายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงน่าจะเป็นความ

พยายามที่จะแก้ปัญหาที่ดีทางเลือกหนึ่งที่เกี่ยวข้องทุกระดับจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน สอดรับกับการประเมินคุณภาพโรงเรียน การเป็นนิติบุคคล และยังสามารถเป็นสถาบันที่ช่วยแก้ปัญหาบ้านเมืองได้อีกด้วย เพราะอาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาคุณภาพของพลเมืองในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญมากต่อการสร้างสันติสุขที่ชาวไทยทุกคนไม่ว่านับถือศาสนาใดๆต่างคาดหวังให้เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกครั้ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาแนวทาง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ มีความสำคัญและประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มีคุณภาพ สอดรับกับการประเมินคุณภาพโรงเรียน และมีความพร้อมต่อการเป็นนิติบุคคลตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
3. เขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
4. ได้แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. เป็นแนวทางให้แก่ผู้สนใจเรื่องการบริหารงานวิชาการได้ทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามขอบเขตงาน 8 งาน คือ

- 1.1 งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้
- 1.2 งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 งานวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.4 งานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 1.5 งานพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 1.6 งานพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 1.7 งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.8 งานส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภท 15(1) ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 126 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม คือ ครูใหญ่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภท 15(1) ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 126 คน นอกจากนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพิ่มเติมอีกจำนวน 17 คน ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์เป็นครูใหญ่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภท 15(1) ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เช่นเดียวกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1.การดำเนินงานวิชาการ หมายถึงกระบวนการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ วิธีการปฏิบัติงาน การอำนวยการ

ความสะอาด การควบคุมดูแลและการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพของงาน เพื่อให้ผู้เรียนมี คุณลักษณะที่ต้องการ และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของงานวิชาการตามที่ สำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้เสนอเอาไว้ 8 งาน คือ งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำ หลักสูตรไปใช้ งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน งานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา งานพัฒนาและกาใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา งานพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และงานส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ

3. งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง งานที่ เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดที่เป็นเนื้อหาสาระ ซึ่งสถานศึกษาจัดให้กับ ผู้เรียน รวมถึงการจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ การ ประเมินผลการใช้หลักสูตร การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ตลอดจนการ พัฒนาตัวหลักสูตรและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร

4. งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอน การจัดทำแผนการเรียนรู้โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม การจัดการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ การแนะแนว การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้และการ พัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้

5. งานวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง งานที่ เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินคุณภาพผู้เรียน การเทียบโอนผลการเรียนโดยคณะกรรมการ การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ตลอดจนการควบคุมให้การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นไปตามระเบียบการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา

6. งานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง งานที่ เกี่ยวข้องกับการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

7. งานพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง งานที่ เกี่ยวข้องกับการผลิต จัดหาวัสดุสิ่งพิมพ์ หรือเอกสารที่ใช้ประกอบคู่มือ แบบเรียน หนังสืออ่าน ประกอบ หนังสืออ้างอิง ตลอดจนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและสื่อการเรียนรู้

8. **งานพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้** หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงและสอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเต็มที่

9. **งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา** หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมถึงการนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

10. **งานส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ** หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเสริมความรู้และประสบการณ์ให้กับชุมชน โดยร่วมมือกับชุมชน บุคคล องค์กร หน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่น

11. **โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภท 15(1)** หมายถึง สถานศึกษาตามมาตรา 15 (1) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาควบคู่กับวิชาสามัญในระบบโรงเรียน

12. **ครูใหญ่** หมายถึง บุคลากรของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภท 15(1) ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานในด้านวิชาการของโรงเรียน และเป็นผู้ควบคุมปกครองครูและนักเรียนของโรงเรียน

13. **สามจังหวัดชายแดนภาคใต้** หมายถึง สามจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทยที่มีพรมแดนติดกับประเทศมาเลเซียและประชากรส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน ได้แก่จังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส